

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Cur vocatus Iesus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Nasci com-
mur ver-
bu

Neque obstat verbum *γεννησθαι* natum: illud enim dicitur de rebus quocumque modo ortum habentibus; ut etiā quod hoc loco in textu Syro est, *ܕܡܝܪܝܐ*; nam *ܡܝܪܝܐ* apud Hebræos non modo de generatione propria, in qua pater, & mater; sed de omni productione, procreatione, omniumque efficientia usurpatur. Sic Deut. 32. 18. *ܕܥܕܝܐ ܕܡܝܪܝܐ ܕܥܕܝܐ ܕܡܝܪܝܐ*, Deum qui te genuit dereliquisti. Magnum igitur hac de re auctorem audiamus. Et Ioseph cum vellent eam dimittere suspicatus adulteram quam sciebat non de se gravidam, tale responsum ab angelo accepit: Noli timere accipere Mariam coniungem tuam: quod enim in ea natum est de Spiritu sancto est: id est quod tu esse de alio viro suspicaris, de Spiritu sancto est. Nunquid tamen ideo dicturi sumus patrem hominū Christi

Christi pa-
ter non est
Spiritus
sanctus, ne
sancti Filius
secundum hominem
dicamus.
hoc dicere audebit? Nec opus est ostendere disputando quanta alia sequantur absurda, cum hoc ipsam iam ita sit absurdum, ut nulla fideles aures id valeant sustinere. Proinde sicut confitemur; Dominus noster Iesus Christus, qui de Deo Deus, homo autem natus est de Spiritu sancto, ex Maria virgine utraque substantiā diuinā scilicet & humanā, filius est vnicius Dei Patris omnipotentis, de quo procedit Spiritus sanctus. An quia fecit eum? quoniam Dominus noster Iesus Christus in quantum Deus est, omnia per ipsum facta sunt: in quantum autem homo est, & ipse factus est, sicut Apostolus dicit: Factus est ex semine Dauid secundum carnem. Sed cum illā creaturam quam virgo concepit & peperit, quantum ad solam passionem Filii pertinentem, tota Trinitas fecerit; neque enim separabilia sunt opera Trinitatis, cur in ea faciendā solus Spiritus sanctus nominatus est? An & quando vnus trium in aliquo opere nominatur, vniuersa operari Trinitas intelligitur? Ita vero est, & exemplis doceri potest.

Sive igitur ex Spiritu sancto tanquam Patre proprie dicto, siue ex eo velut semine natus dicatur Christus, impie de sanctissima natiuitate iudicatur. S. Chrysostomus merito semper in eos inuectus est, qui illa curiosa temeritate rimantur, de quibus Euangelistae nihil dixerunt. Porro ex nascendi verbo nihil efficitur, id ad alia etiam pertinet.

Nascere, praeque diem veniens age Lucifer alumnus.

Incarnatio
attributa
est Spiritui
sancto, quia
ille sanctifi-
cator.

§. 4. Cum vero incarnationis oeconomia, & dei-
ficæ carnis efformatio, opus sit toti sanctissimæ, & in-
diuiduæ Trinitati commune; Spiritui sancto tamen
attribuitur, quia ille viuificat, sanctificat, renouat, hoc
vero opus omnium operum Dei sanctissimum fuit;
omnis enim ab eo sanctitas, salus, vita, regeneratio.
Monet etiam D. Thomas p. 3. q. 32. a. 1. Opus conceptionis
quidem commune esse toti Trinitati, secundum tamen diuersum
modum, attribui singulis personis; nam Patri attribuitur auctori-
tatem respectu personæ filii, qui per eiusmodi conceptionem sibi
assumpsit humanam naturam. Filio autem attribuitur ipsa
carnis assumptio, sed Spiritui sancto attribuitur formatio cor-
poris, quod assumitur a filio. Spiritus sanctus respectu corporis
Christi habet respectum efficientis; ad diuinitatem vero respec-
tum consubstantialitatis.

Incarnatio
a Spiritu sa-
cto eius di-
uinitatem
ostendit.

§. 5. S. Athanasius solide constanterque hoc ex lo-
co, Spiritus sancti Diuinitatem contra Arianos alle-
ruit, disput. quam coram Proclo iudice habuit. Cum
enim multis auctoritatibus demonstrasset Spiritum
sanctum creatorem; ac proinde Deum esse, ita inferit.
Tanta enim potestatis, vel creationis Spiritus sanctus ostendi-
tur, ut ipso cooperante corpus Domini Iesu Christi, qui nobis in
sacramento fidei datus est, in vtero Virginis formaretur, Euan-
gelista dicente: Ne timeas Ioseph accipere Mariam coniungem
tuam. Quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Et
item: Priusquam, inquit, conuenirent, inuenta est in vtero
habens de Spiritu sancto, non quod Saluatoris nostri Pater di-

cendus est Spiritus sanctus, ut duo credantur Patres, sed quod
cum Patre & Filio idem Spiritus sanctus cooperatur & vnus
potestatis est: cum isdem socius inuenitur.

Firmum est hoc contra Arianos argumentum: cum si Spiritus
enim filium Dei Iesum Christum negarent creaturam, est creatu-
ra, Christus
ut sunt reliquæ creaturæ, & primum, longoque inter-
uallo digniorem ceteris creaturis locum tribuerent: erit aliqua
non poterant eundem dicere de Spiritu sancto, hoc
est, creaturæ esse. Spiritus sanctus enim superueniens, superior.
& Christi carnem efformans, eo quod fecit, inferior
censeri non debet. Nos vero qui in Domini nostri con-
ceptu humanam naturam iunctam in creaturæ hypostasi
vere & substantialiter esse credimus; firmissime non
tantum credimus; sed ratione cogimur, ne opus hoc
creaturæ esse dicamus.

§. 6. Denique breuissima verba nobis Deum, &
hominem exhibent. Homo est; quia natus in virgine:
Deus; quia ex Spiritu sancto. Ita nos maiores nostri
doctrinunt. Qui legunt ergo hominū filium hominū Chri-
stum Iesum, legant hunc eundem & Deum & Dei filium nun-
cupatum. Nam quomodo qua homo, ex Abraham, sic est etiam
qua Deus ante ipsum Abraham. Et quomodo qua homo filius
Dauid, ita Dominus Dauid qua Deus huncupatus est. Et quo-
modo qua homo sub lege factus est, ita qua Deus Sabbathi Do-
minus expressus est. Et quomodo qua homo sententiam patitur,
sic omne qua Deus de viuis & mortuis iudicium habere reperit-
tur. Et quomodo post mundi qua homo nascitur, sic ante mun-
dum qua Deus fuisse perhibetur. Et quomodo ex semine Dauid
qua homo genitus est, sic ita per ipsum qua Deum mundus dicit-
tur institutus. Et quomodo qua homo post multos, sic qua Deus
ante omnes. Et quomodo ceteris qua homo inferior, sic omnibus
qua Deus maior. Et quomodo in celum qua homo ascendit, sic
inde qua Deus ante descendit. Et quomodo ad patrem qua ho-
mo vadit, sic obediens patri qua filius inde descensus est. Ita
si mediocritates in illo adprobant humanam fragilitatem, ma-
ioretates in illo adfirmant diuinam potestatem. Periculum est eni-
nim, cum vtrumque legis, non vtrumque, sed alterum credidisse.
Ex quo quoniam vtrumque in Christo legitur, vtrumque credatur:
ut fides ita demum vera sit, si & perfectæ fuerit. Nam si ex duobus
altero in fide cessantes, vnum & quidem id quod est minus,
ad credendum fuerit assumptum, perturbata regula veritatis,
remeritas ista non salutem contulerit, sed in vicem salutis, de
iactura fidei periculum mortis grande conflagret.

VERSUS 21.

Et vocabis nomen eius Iesum; ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum.

QUESTIO I.

Cur vocatus Iesus?

§. 1. Magnum omnino in nominis impositione
mysterium esse Spiritus testatur: matri enim
& Iosepho illud prædicit; angelis etiam reuelatum
esse antequam in vtero conciperetur Lucas afferat; prædictum
hoc loco causa redditur. Quia saluum faciet populum suum,
mysterio
plenum est.

Primo ergo nomen reuelatum est angelis, deinde
Mariæ matri, tandem Iosepho, qui munus nutritoris,
cum nomine & auctoritate parentis erat habiturus.
Fuere alii quoque illo nomine donati, in primis autem
I. sue filius Nun minister Moïsi, is Hebræis *יְהוֹשֻׁעַ*
vocatur, Septuaginta semper vertunt *Ἰησοῦς*. Vno tamen Iesus dici-
loco, nempe I. Par. 7. 27. line vltima scribitur *יְהוֹשֻׁעַ*, qui I.
& apud 7. o. in 8. e. Post captiuitatem vocatur ille, & a-
lii, *יְהוֹשֻׁעַ* Iescha, Eldra 2. 2. & 7. 7. & 8. 17. quomodo
etiam in Nouo Testamento scribitur. Imo Numer. 13.
17. vocatur *יְהוֹשֻׁעַ*, ex quo manifestum est, varie apud
Hebræos pronuntiatum esse, & scriptum; nec dubito
etiam vbi eisdem literis scriptum inuenitur, diuerso ta-
men sono, libiloque lectum: ut minus non sit à Græcis
ali.

Nulla pec-
catorū nisi
in Christo
remissio.

QVÆSTIO II.

tutis ^{et} ~~et~~ infirmitasque tollitur, non autem cum *Liberati* à
fine sensu, aut metu mortis, in stuporem ista vertuntur. *peccato in*
tur. Redemptor est, qui captivum liberat, vincula dis- *eo non ma-*
rumpit, non qui mala sua non sentientem in carcere *rent.*

Liberati à
peccato in
eo non ma-
nent.

Christus
Calumnia-
nos non li-